

**Натисніть тут, щоб
купити книгу на сайті
або замовляйте за телефоном:
(0352) 51-97-97, (067) 350-18-70,
(066) 727-17-62**

ДЕСЯТКОВІ ДРОБИ. ДОДАВАННЯ ТА ВІДНІМАННЯ ДЕСЯТКОВИХ ДРОБІВ

Що таке десяткові дроби.

Запис і читання десяткових дробів

Десятковим дробом називають звичайний дріб, у якого знаменником є розрядна одиниця.

Записують десятковий дріб з використанням коми. Зліва від коми — ціла частина, справа — дробова частина:

$$0,7 = \frac{7}{10} \quad 2,3 = 2\frac{3}{10} \quad 1,01 = 1\frac{1}{100} \quad 0,003 = \frac{3}{1000}$$

Записи десяткового дробу і відповідного звичайного дробу читають однаково:

*0,7 — нуль цілих і сім десятих, 2,3 — дві цілих і три десятих,
1,01 — одна ціла і одна сота, 0,003 — нуль цілих і три тисячних.*

Щоб записати десятковий дріб у вигляді мішаного числа, потрібно цілу частину залишити ту саму, дробову частину десяткового дробу записати в чисельнику дробової частини мішаного числа, а в знаменнику мішаного числа записати одиницю зі стількома нулями, скільки цифр містить дробова частина десяткового дробу.

$$0,1 = \frac{1}{10} \quad 3,4 = 3\frac{4}{10} \quad 7,32 = 7\frac{32}{100} \quad 9,008 = 9\frac{8}{1000}$$

Як і натуральні числа, десяткові дроби теж можна записувати у вигляді розрядних доданків:

$$32,457 = 30 + 2 + 0,4 + 0,05 + 0,007 \quad 5,306 = 5 + 0,3 + 0,006$$

До дробової частини будь-якого десяткового дробу справа можна дописати будь-яку кількість нулів — значення дробу від цього не зміниться:

$$6,3 = 6,300 \quad 70,04 = 70,040 \quad 9 = 9,0 \quad 25 = 25,000$$

і навпаки,

$$5,400 = 5,4 \quad 80,0100 = 80,01 \quad 8,00 = 8 \quad 36,0 = 36$$

1. Запишіть десятковим дробом:

$3\frac{1}{10} =$	<i>3,01</i>	$\frac{5}{10} =$	<i>0,0005</i>	$\frac{3}{1000} =$	<i>0,3303</i>
$3\frac{7}{10} =$	<i>3,1</i>	$\frac{5}{100} =$	<i>0,0055</i>	$\frac{33}{1000} =$	<i>0,0003</i>
$3\frac{11}{100} =$	<i>3,11</i>	$\frac{5}{1000} =$	<i>0,055</i>	$\frac{303}{1000} =$	<i>0,033</i>
$3\frac{1}{100} =$	<i>3,04</i>	$\frac{55}{1000} =$	<i>0,05</i>	$\frac{33}{10000} =$	<i>0,003</i>
$3\frac{14}{100} =$	<i>3,7</i>	$\frac{5}{10000} =$	<i>0,005</i>	$\frac{3303}{10000} =$	<i>0,303</i>
$3\frac{4}{100} =$	<i>3,14</i>	$\frac{55}{10000} =$	<i>0,5</i>	$\frac{3}{10000} =$	<i>0,0033</i>

2. Запишіть десятковим дробом:

5 десятих	<i>0,005</i>	одна ціла одна десята	<i>0,000011</i>
5 сотих	<i>0,0055</i>	одна ціла одна сота	<i>0,0101</i>
5 тисячних	<i>0,55</i>	одна ціла одна тисячна	<i>1,1</i>
55 десятитисячних	<i>0,5</i>	101 десятитисячна	<i>1,01</i>
505 стотисячних	<i>0,00505</i>	11 стотисячних	<i>0,00011</i>
55 сотих	<i>0,05</i>	11 мільйонних	<i>1,001</i>

3. Запишіть звичайним дробом:

$2,7 =$	$2\frac{2}{100}$	$33,3 =$	$\frac{3303}{1000000}$
$2,2 =$	$2\frac{7}{10}$	$3,33 =$	$33\frac{3}{100}$
$2,02 =$	$2\frac{77}{100}$	$0,333 =$	$3\frac{303}{1000}$
$2,27 =$	$2\frac{2}{10}$	$33,03 =$	$3\frac{33}{100}$
$2,22 =$	$2\frac{7}{100}$	$3,303 =$	$33\frac{3}{10}$
$2,07 =$	$2\frac{27}{100}$	$0,3303 =$	$\frac{333}{1000}$
$2,77 =$	$2\frac{22}{100}$	$0,003303 =$	$\frac{3303}{10000}$

4. Запишіть у вигляді суми розрядних доданків:

95,695 =	$50 + 0,009$
65,599 =	$90 + 0,6 + 0,06 + 0,005$
90,665 =	$50 + 0,09 + 0,009$
50,506 =	$90 + 5 + 0,6 + 0,09 + 0,005$
50,099 =	$5 + 0,009 + 0,0005$
50,009 =	$5 + 0,09 + 0,005 + 0,0006$
60,005 =	$60 + 5 + 0,5 + 0,09 + 0,009$
5,0956 =	$50 + 0,5 + 0,006$
5,0095 =	$5 + 0,06 + 0,0009$
5,0609 =	$60 + 0,005$

5. Виразіть у метрах і запишіть десятковим дробом:

1 см =	$0,5 \text{ м}$	2 дм =	$0,2 \text{ м}$
5 см =	$0,11 \text{ м}$	6 дм =	$2,31 \text{ м}$
11 см =	$0,01 \text{ м}$	2 дм 2 см =	$0,6 \text{ м}$
75 см =	$0,1 \text{ м}$	6 дм 1 см =	$2,62 \text{ м}$
50 см =	$0,05 \text{ м}$	2 м 1 дм 3 см =	$22,6 \text{ м}$
70 см =	$1,75 \text{ м}$	2 м 3 дм 1 см =	$2,13 \text{ м}$
10 см =	$1,1 \text{ м}$	2 м 1 дм 1 см =	$0,22 \text{ м}$
175 см =	$0,75 \text{ м}$	262 см =	$2,11 \text{ м}$
170 см =	$0,7 \text{ м}$	2260 см =	$122,6 \text{ м}$
110 см =	$1,7 \text{ м}$	12260 см =	$0,61 \text{ м}$

6. Виразіть у кілограмах і запишіть десятковим дробом:

1 г =	$0,018 \text{ кг}$	200 г =	$0,4 \text{ кг}$
5 г =	$0,07 \text{ кг}$	400 г =	$2,062 \text{ кг}$
18 г =	$0,001 \text{ кг}$	220 г =	$2,202 \text{ кг}$
78 г =	$0,154 \text{ кг}$	440 г =	$2,002 \text{ кг}$
80 г =	$0,605 \text{ кг}$	2 202 г =	$0,2 \text{ кг}$
70 г =	$0,005 \text{ кг}$	2 300 г =	$2,02 \text{ кг}$
415 г =	$0,08 \text{ кг}$	2 002 г =	$2,006 \text{ кг}$
154 г =	$0,078 \text{ кг}$	2 кг 62 г =	$0,22 \text{ кг}$
650 г =	$0,65 \text{ кг}$	2 кг 6 г =	$0,44 \text{ кг}$
605 г =	$0,415 \text{ кг}$	2 кг 20 г =	$2,3 \text{ кг}$

Порівняння та округлення десяткових дробів

Із двох десяткових дробів більший той, у якого ціла частина більша:

$$44,321 > 24,613 \quad 23,921 < 24,819 \quad 22,021 > 21,403;$$

якщо цілі частини рівні, тоді той десятковий дріб більший, у якого число десятків більше:

$$44,721 > 44,613 \quad 23,921 > 23,819 \quad 22,021 < 22,403;$$

якщо рівні цілі і десяті, тоді той десятковий дріб більший, у якого число сотих більше:

$$44,721 < 44,753 \quad 23,981 > 23,909 \quad 22,071 > 22,053;$$

якщо рівні цілі, десяті і соті, тоді той десятковий дріб більший, у якого число тисячних більше:

$$44,721 < 44,723 \quad 23,981 < 23,989 \quad 22,071 > 22,070$$

і так далі.

Щоб округлити десятковий дріб до певного розряду, потрібно:

- 1) – цифру вказаного розряду збільшити на одиницю, якщо сусідня справа цифра 5, 6, 7, 8 або 9;
– цифру вказаного розряду не змінювати, якщо сусідня справа цифра 0, 1, 2, 3, 4;
- 2) всі цифри справа від вказаного розряду до коми замінити нулями, а після коми – відкинути.

Округлити до десятків:

$$256,103 \approx 260 \quad 154,184 \approx 150 \quad 855,173 \approx 860$$

Округлити до одиниць:

$$256,193 \approx 256 \quad 526,603 \approx 527 \quad 346,003 \approx 346$$

Округлити до десятих:

$$256,193 \approx 256,2 \quad 526,103 \approx 526,1 \quad 346,159 \approx 346,2$$

Округлити до сотих:

$$256,193 \approx 256,19 \quad 526,609 \approx 526,61 \quad 346,189 \approx 346,19$$